

Folketingets Finansudvalg

Bilag

Journalnummer
46.Kenya.5.b.1

Kontor
HUM

31. maj 2005

- a. Udenrigsministeriet anmoder i nærværende skrivelse om Finansudvalgets tilslutning til, at der i finansårene 2005-2007 ydes 66 mio. kr. i nærområdebistand i Kenya, Somalia og Sudan.

Forslaget medfører ikke merudgifter i forhold til de beløb, som allerede er bevilget på finansloven til udviklingslandene, eller som er opført på de følgende års budgetoverslag.

- b. *Baggrund*

Kenya er vært for mere end 200.000 flygtninge, der næsten udelukkende er bosat i to store flygtningelejre i de nordlige (Kakuma) og nordøstlige (Dadaab) dele af landet. Flygtningene kommer primært fra Kenyas nabolande, som i årtier har været præget af interne konflikter. Det drejer sig især om Etiopien, Somalia og Sudan. I begyndelsen af 1990'erne oplevede Kenya en voldsom stigning i antallet af tilstrømmende flygtninge fra de konfliktramte nabolande, og de kenyanske myndigheder så sig ikke i stand til at håndtere opgaven. Derfor overtog FN's flygtningehøjkommissariat (UNHCR) ansvaret for at registrere, afgøre status og yde beskyttelse til flygtninge i Kenya. Samtidig indførte Kenya en 'lejrpolitik', der betyder, at flygtninge anerkendt under UNHCR's mandat udelukkende kan bosætte sig i de store lejre i Kakuma og Dadaab.

Det nordlige og nordøstlige Kenya, hvor flygtningelejrene er placeret, huser Kenyas fattigste befolkningsgrupper – primært pastoralnomader, hvis livsstil er tilpasset de barske klimatiske forhold og de sparsomme naturressourcer. Det anslås, at 60-70 pct. af befolkningen i de to områder lever i absolut fattigdom. Regionerne er dårligt servicerede og lokalbefolkningen nyder ikke adgang til sociale serviceydelser på lige fod med andre kenyanere. Indikatorer for underernæring, spædbørnsdødelighed, børnedødelighed og forventet levetid ved fødslen er de absolut dårligste i Kenya.

Tilstedeværelsen af de mange flygtninge har ofte ført til voldelige sammenstød mellem værtsbefolkningen og flygtningene. UNHCR og dens partnere bidrager til at løse konflikter, især ved at give lokalbefolkningen adgang til de samme sociale ydelser, som man tilbyder flygtningene.

Programbeskrivelse

Den danske indsats i flygtningenes nærområder er tilrettelagt inden for rammerne af fattigdomsorienteringen af den danske udviklingsbistand. Formålet med nærområdeindsatsen er at mindske fattigdom blandt både flygtninge og lokalbefolkning i de fattigste nærområder i udviklingslandene. Indsætserne skal endvidere bidrage til at dæmpe og forebygge konflikter. Der vil blive givet prioritet til kvinder og børn. Initiativet afspejler, at regeringen finder det nødvendigt, at det internationale samfund gør mere for flygtningene i nærområderne, herunder også yder støtte til værtslande i nærområderne, som bærer en meget stor byrde ved at huse mange flygtninge.

Nærværende indsats i Kenya, der komplementerer det igangværende samarbejde med de kenyanske flygtningemyndigheder, gennemføres af danske NGO'er i samarbejde med UNHCR og deres implementerende partnere. Programmet består af fire komponenter:

For det første: Styrkelse af den reproduktive sundhed i og omkring flygtningelejren i Dadaab: Dansk Røde Kors vil i samarbejde med Kenyansk Røde Kors' lokale selskab i det nordøstlige Kenya gennemføre aktiviteter, der har til formål at forbedre flygtnings og værtsbefolknings livsvilkår særligt gennem en reduktion af HIV/AIDS. Aktiviteterne omfatter tre komponenter: sundhed, fortalervirksomhed og kapacitetsopbygning af Kenyansk Røde Kors.

For det andet: Forbedret livsgrundlag for flygtninge og værtsbefolkning i Dadaab: Dansk Flygtningehjælp vil i samarbejde med UNHCR gennemføre en række aktiviteter, der sigter på at forbedre flygtningenes evner til bæredygtig repatriering og reintegration i Somalia. Det overordnede formål med programmet er at forbedre flygtningenes muligheder for at finde en varig løsning på deres situation. Den mest realistiske varige løsning for de fleste flygtninge vil være repatriering, hvorfor Flygtningehjælpens program vil fokusere på denne mulighed. Man vil tilbyde flygtningene en række aktiviteter, der fremmer mulighederne for på længere sigt at skabe sig en indkomst: etablering af små virksomheder, primær uddannelse og teknisk uddannelse. Med henblik på at modvirke konflikter mellem flygtninge og den lokale værtsbefolkning vil projektet endvidere søge at forbedre livsvilkårene for den lokale befolkning i området omkring Dadaab.

For det tredje: Forbedret livsgrundlag for flygtninge og værtsbefolkning i Kakuma: Folkekirkens Nødhjælp har i mere end 10 år ydet bistand til flygtninge i lejren i Kakuma. Bistanden gennemføres af Lutheransk Verdensforbund i samarbejde med UNHCR. Den nye indsats sigter på yderligere at forbedre flygtningenes muligheder for at vende tilbage til Sudan samt at yde en særlig indsats til fordel for den lokale værtsbefolkning. Indsatsen i Kenya kombineres med en indsats i Bor i det sydlige Sudan, hvor størstedelen af de sudanesiske flygtninge i Kakuma oprindeligt kommer fra. Aktiviteterne i flygtningelejren i Kakuma sigter særligt på at forbedre flygtningenes uddannelsesmuligheder, med fokus på pigernes muligheder. Desuden sigtes der på at forbedre adgangen til rent drikkevand. Som en forbe-

redelse på tilbagevenden til Sudan omfatter programmet endvidere en komponent for oplysning om risici forbundet med evt. forekomst af miner.

For det fjerde: Indsats til fordel for tilbagevendende flygtninge i Puntland: Formålet med Flygtningehjælpens program i Puntland er at bidrage til at skabe et bæredygtigt livsgrundlag for tilbagevendende flygtninge og internt fordrevne. Flygtningehjælpen planlægger at etablere sig i havnebyen Bossaso, hvor problemerne vedrørende tilbagevendende flygtninge er betydelige. Programmet omfatter støtte til at forbedre tilbagevendende flygtnings adgang til sociale serviceydelser, og støtte til at forbedre deres muligheder for indkomstsikrende aktiviteter. Programmet omfatter også en komponent, der sigter mod at forebygge konflikter på lokalt niveau ved at integrere elementer af anerkendte menneskerettighedsprincipper i udøvelsen af traditionel lov og ret.

Budget

Det samlede budget andrager -66 mio. kr. som fordeles på 15,2 mio. kr. til Dansk Røde Kors, 17,5 mio. kr. til Folkekirkenes Nødhjælp og 33,3 mio. kr. til Dansk Flygtningehjælps indsatser.

Udgifterne vil blive afholdt med 66 mio. kr. under § 06.39.02.12. Bistand til flygtninge og internt fordrevne i nærområder.

Væsentlige risikoelementer

Eventuel opblussen af uroligheder i Kenyas nabolande kan føre til betydelig tilstrømning af nye flygtninge og en udsættelse af evt. planlagt repatriering. Såfremt regeringen i Kenya ændrer politik vil det kunne få indflydelse på, hvorledes gennemførelsen af enkelte elementer bør prioriteres. Hvis f.eks. den kenyanske regering som følge af fredsftalen mellem Sudan Peoples Liberation Movement (SPLM) og Sudans regering beslutter ikke længere at ville godkende sudanesiske flygtninge, bør programmet i og omkring Kakuma formentlig i højere grad prioritere repatriering.

- c. Sagen forelægges Finansudvalget, da der er tale om en multilateral rammebevilling, hvor totaludgiften overstiger 30 mio. kr.
- e. Under henvisning til ovenstående anmoder Udenrigsministeriet om Finansudvalgets tilslutning til, at der i finansårene 2005-2007 ydes 66 mio. kr. i nærområdebistand i Kenya, Somalia og Sudan.

Udgiften vil blive afholdt af de beløb, som på de årlige finanslove stilles til rådighed for § 06.39.02. Ekstraordinære humanitære bidrag og Internationalt Humanitært Beredskab.

- f. Finansministeriets tilslutning foreligger.